

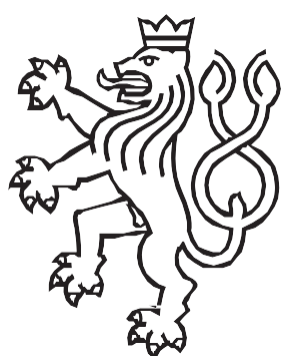
Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Program rozvojové spolupráce České republiky

Zambie

2018–2023

Obsah

Úvod	4
1. ZAMBIE	5
Situace země	6
1.1. Analýza potřeb země.....	7
1.2. Rozvojové priority země a SDGs Agendy 2030	7
2. ČESKÁ REPUBLIKA V ZAMBII	8
2.1. Výsledky dosavadní spolupráce.....	8
2.2. Priority a cíle spolupráce	8
CÍLE A VÝSTUPY:	9
I. Zemědělství a rozvoj venkova.....	9
2.3. Opatření k dosažení cílů	9
2.4. Koordinace ČR s dalšími dárce	10
3. PODMÍNKY REALIZACE PROGRAMU SPOLUPRÁCE.....	11
3.1. Podmínky realizace v zemi	11
3.2. Monitoring a evaluace	11
3.3. Řízení rizik a zvyšování udržitelnosti	12
3.4. Platnost a aktualizace programu	12
4. PŘÍLOHY	13
4.1. Schéma programu	13
4.3. Seznam zkratk.....	15

Úvod

Česká republika tímto programem navazuje na dosavadní spolupráci a partnerství se Zambií v oblasti rozvojové spolupráce a reaguje jím na její potřeby a rozvojové priority. Program vychází z cílů Strategie zahraniční rozvojové spolupráce ČR na období 2018–2030 (dále jen „Strategie ZRS ČR“) a respektuje Cíle udržitelného rozvoje (SDGs) Agendy 2030 pro udržitelný rozvoj a zásady globálního partnerství pro efektivní rozvojovou spolupráci. Program zároveň zohledňuje výsledky evaluací do- sud vyhodnocených projektů a sektorů a zkušenosti z dosavadní realizace rozvojových aktivit v Zambii. Program bere v úvahu i závěry a doporučení pro českou zahraniční rozvojovou spolupráci (dále jen „ZRS“) vzešlé z Peer Review OECD v roce 2016.

Zambie patří dle klasifikace OSN mezi nejméně rozvinuté země světa (LDCs). V rámci ukazatele lidského rozvoje vykazuje charakteristiky zemí s nízkými i středními příjmy. V uplynulé dekádě dosáhla silného ekonomického růstu, který se ke konci období zásadně zpomalil. Růst byl dán vysokou produkcí mědi, nikoliv žádoucím pokrokem v industrializaci země, nutnými strukturálními makroekonomickými změnami a diverzifikací hospodářství. Velký počet lidí stále žije pod hranicí chudoby. Míra příjmových i dalších nerovností ve společnosti a míra zranitelnosti chudých jsou rovněž velmi vysoké. Nedostatečné jsou rozpočtové výdaje do zdravotnictví, vzdělávání nebo sociální ochrany.

Cílem tohoto programu je podpora naplňování zambijské rozvojové strategie „Vize 2030“ („Vision 2030: A Prosperous Middle-income Nation by 2030“) a úsilí Zambie o dosažení statusu země se středním příjmem, jakož i 7. národního rozvojového plánu Zambie na roky 2017-2021. Zásadní je důraz na snižování chudoby a zranitelnosti chudých vytvářením pracovních příležitostí zejm. ve venkovských oblastech, dále na diverzifikaci hospodářství směrem k budování udržitelného výrobního a zemědělského sektoru, vč. rozšiřování infrastruktury a vzdělávání.

Pro naplnění svých priorit se bude Česká republika soustředit na posilování přístupu malých a středních farmářů na trh, diverzifikaci a zkvalitnění jejich produkce a obecně zlepšování situace zejména venkovského obyvatelstva. Tyto aktivity mají přispět k dalšímu snižování závislosti Zambie na rozvojové pomoci, k omezování chudoby a hladu a k udržitelnému ekonomickému růstu. V těchto tématech zúročí Česká republika rovněž vlastní transformační zkušenosti a zároveň v nich uplatní vysokou přidanou hodnotu svých znalostí a dovedností.

Česká republika bude své bilaterální rozvojové aktivity v Zambii doplňovat humanitární pomocí, zejména v reakci na závažné katastrofy a negativní dopady změny klimatu, včetně prevence a posilování odolnosti obyvatelstva i uprchlíků z okolních zemí.

Tento program vznikl za aktivní účasti zástupců všech zainteresovaných rezortů státní správy, samospráv a nevládní i podnikatelské sféry. Jedná se o konsensuální dokument, který bude základem koordinované a konsolidované rozvojové spolupráce České republiky v Zambii, s cílem dále posílit její udržitelnost, koherenci i viditelnost.

1. ZAMBIE

počet obyvatel:	17 094 130
kategorizace země dle OECD/DAC dle HND na hlavu:	kategorie nejméně rozvinutých zemí (LDC), 1 300 USD
index lidského rozvoje (HDI) UNDP:	0,588 (2017), 144. místo ze 189 zemí
index vnímání korupce (CPI) Transparency International:	37 bodů (96 místo ze 180)
statut svobody dle Freedom House:	částečně svobodná země
ODA na hlavu:	58 USD (2016)

¹ <http://www.worldbank.org> (2017)

² <http://www.oecd.org> (2016)

³ <http://www.worldbank.org> (2016)

Situace země

Zambie je dlouhodobě vnímána jako demokratická země, jejíž vláda stojí před úkolem dále stabilizovat politickou, sociální a ekonomickou situaci v zemi, posílit všeobecnou důvěru obyvatel ve státní instituce a revitalizovat národní motto „Jedna Zambie – jeden národ“. Mezi hlavní priority země dlouhodobě patří snížení míry chronické chudoby a stupně nerovnosti ve společnosti, vytváření nových pracovních míst, boj proti korupci, celkový udržitelný ekonomický růst a dosažení statusu země se středním příjmem.

Zambie patří k zemím s nejrychleji rostoucí populací na světě, dle odhadů OSN se má současný počet obyvatel země do roku 2050 ztrojnásobit. Přes rychlý populační růst patří Zambie mezi země s nejnižší průměrnou délkou života. Podíl na tom má nedostatek dostupné kvalitní zdravotní a lékařské péče, vč. novorozenecké a pediatrické péče, což ústí ve vysokou míru mateřské a kojenecké úmrtnosti. K dalším výzvám patří vysoká míra podvýživy mezi těhotnými ženami i omezený přístup k reprodukčním zdravotním službám. Obzvláště zranitelné v těchto ohledech jsou ženy a dívky ve venkovských oblastech.

Zambie se po řadu let těšila výraznému hospodářskému růstu (do roku 2014 neklesl roční růst HDP pod 5 %). V důsledku souhry nepříznivých faktorů – vysokých státních výdajů, rozpočtového deficitu, poklesu světových cen mědi (hlavní obchodní artikl), snížených zemědělských výnosů a energetické krize způsobené katastrofálními suchy v kombinaci se špatnou předvídatelností sezónního počasí a nárůstu inflace – však dosáhl HDP v roce 2015 patnáctiletého minima. Mezinárodní měnový fond (IMF) tak zařadil Zambii mezi nejvíce postižené neropné ekonomiky subsaharské Afriky. Zejména během roku 2020 zambijskou ekonomiku dále nepříznivě ovlivnily pokles cen mědi, výrazná deprecie zambijské měny (kwacha) a pandemie COVID-19. Ekonomický rozvoj brzdí nízká diverzifikace hospodářství, nedostatečná infrastruktura, nedostatečný daňový systém spojený s vysokými daňovými úniky, stále obtížněji udržitelný veřejný dluh a nedostatek kvalifikovaných pracovních sil. Hospodářská konjunktura předchozího období se však příznivě dotkla hlavního města Lusaky a rovněž tzv. Měďného pásu na severu země. Ostatní oblasti, zejména pak venkovské, kde žije nejvyšší počet obyvatel, zůstávají chudé. Zambie se tak i nadále řadí mezi země s největšími sociálními rozdíly mezi bohatými a chudými obyvateli na světě a s jedním z nejvyšších stupňů chronické chudoby; pod hranicí chudoby žije cca 60 % obyvatelstva, nejvyšší chudobě čelí zejm. ženy a dívky.

1.1. Analýza potřeb země

Analýza potřeb země vychází zejména ze zambijské rozvojové strategie „Vize 2030“. Dále se opírá o zkušenosti s dosavadní realizací ZRS ČR v zemi, vč. výsledků evaluací některých projektů. Jednotlivé potřeby jsou analyzovány na pozadí Cílů udržitelného rozvoje.

Přes dlouhé období makroekonomické stability a hospodářského růstu nedošlo v posledních deseti letech k výraznějšímu snížení **příjmových nerovností** a **chronické chudoby**. Ekonomický růst nevytvořil dostatečné životní podmínky pro většinu obyvatel země, která žije na venkově. Venkovská chudoba tvoří asi 75 %, přičemž až 40 % lidí žije v extrémní chudobě bez doporučené denní dávky jídla. Sociální rozdíly mezi bohatými a chudými jsou jedny z největších na světě.

Potenciál pro ekonomický rozvoj, snížení chudoby i vysoké míry podvýživy spočívá v **zemědělské produkci, její diverzifikaci a rozvoji agrárního venkova**. Přestože zemědělství zaměstnává 85 % aktivní pracovní síly, na HDP se podílí pouze jednou pětinou a omezuje se v zásadě na samozásobování. Rozvoj sektoru je omezován nedostatečně fungujícím trhem a hodnotovými řetězci, omezeným přístupem k technologiím, energiím, rozvoji dovedností i finančním službám.

V oblasti zemědělské produkce a její produktivity se jako důležitá výzva jeví vliv **klimatické změny**. Zambie disponuje dostatečnou rozlohou orné půdy, avšak ke zvyšování zemědělské produktivity je nutno přistupovat s ohledem na místní přírodní zdroje a možné dopady klimatické změny, převážně opakovaná a dlouhá suchá období.

1.2. Rozvojové priority země a SDGs Agendy 2030

Dlouhodobým strategickým rozvojovým dokumentem Zambie je „Vize 2030“ („Vision 2030: A Prosperous Middle-income Nation by 2030“)⁸. Tato vize je zpracována na základě potřeb země i Cílů udržitelného rozvoje OSN (Sustainable Development Goals, dále jen „SDGs“). Vize je dále rozpracovávána v národních rozvojových plánech; pro toto programovací období je relevantní tzv. 7. národní rozvojový plán 2017–2021 (7th National Development Plan 2017–2021, dále jen „NDP“). Hlavním cílem plánu a rozvojového úsilí je přivést Zambii ke statusu země se středním příjmem do roku 2030 a vybudovat v zemi diverzifikovanou ekonomiku nezávislou na rozvojové pomoci. Mezi hlavní priority patří zemědělství a rozvoj venkova, zdravotnictví, vzdělávání a rozvoj lidských zdrojů. Strategie pro rozvoj zemědělství stojí na těchto pilířích: 1. zvýšení výroby a produktivity; 2. zlepšení přístupu k financování výroby a vývozu; 3. zdokonalování hodnotových řetězců; 4. podpora diverzifikace zemědělské a potravinářské produkce; 5. zvyšování investic do zemědělské infrastruktury; 6. podpora drobných zemědělců. Obecnými cíli zůstávají posilování rovnosti pohlaví, sociální ochrana chudých, lidská práva, zaměstnanost a udržení makroekonomické stability.

⁸ Rektangulární strategie IV: <http://cnv.org.kh/wp-content/uploads/2012/10/Rectangular-Strategy-Phase-IV-of-the-Royal-Government-of-Cambodia-of-the-Sixth-Legislature-of-the-National-Assembly-2018-2023.pdf>

2. ČESKÁ REPUBLIKA V ZAMBII

2.1. Výsledky dosavadní spolupráce

Koncepce zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na období 2010–2017 řadila Zambii mezi prioritní země. ZRS ČR probíhala na základě Memoranda o porozumění mezi Českou rozvojovou agenturou (dále jen „ČRA“) a příslušnými sektorovými ministerstvy a byla uskutečňována ve formě bilaterálních i trilaterálních projektů v gesci ČRA, malých lokálních projektů v gesci MZV ČR a velvyslanectví České republiky a ve formě vládních stipendií. Rozvojové projekty byly realizovány především v Západní provincii a v Jižní provincii. ZRS ČR se na základě Koncepce ZRS zaměřila zejm. na sektory zemědělství, zdravotnictví a vzdělávání.

Projekty ve zdravotnictví se soustředily zejm. na zlepšení kvality a dostupnosti péče pro matku a dítě, ve vzdělávání hlavně na učňovské vzdělávání a v sektoru zemědělství především na podporu chovu skotu. Česká republika tak např. realizovala projekt „Zlepšení kvality a dostupnosti péče o matku a dítě v Západní provincii“, projekt „Učňovské vzdělávání pro sociálně ohrožené děti Katongo“, či projekt „Udržitelná péče o sirotky a ohrožené děti v Západní Zambii“. V zemědělství pak byly realizovány např. projekty „Zajištění udržitelné a stabilní produkce krmiva pro dojný skot drobných farmářů – Zavedení holistického managementu krajiny a hospodářských zvířat“ či „Zajištění udržitelné a stabilní produkce krmiva pro dojný skot drobných farmářů“.

Úroveň rozvojového partnerství České republiky a Zambie je vysoká a má dobrý potenciál dalšího rozvoje. Centrální úřady jsou o projektech dobře informovány a oceňují je. Realizátoři projektů v zemi působí bez zásadních problémů.

2.2. Priority a cíle spolupráce

Program dvoustranné rozvojové spolupráce České republiky a Zambie si klade za cíl, v souladu s rozvojovými ambicemi zambijské vlády stanovenými ve „Vizi 2030“, rozvoj země směrem ke statusu středně příjmové země do roku 2030. Česká republika bude při naplňování cílů vycházet rovněž z vlastní zkušenosti z celkové hospodářské a společenské transformace své země.

Aktivita České republiky se budou zaměřovat na redukci a vymýcení chudoby v Zambii a na ekonomickou i sociální stabilizaci především venkovského obyvatelstva. Projekty se budou soustředit na komplexní rozvoj venkova, včetně inkluzivních sociálních služeb, s důrazem na zvyšování odborné kvalifikace mladých lidí. Celkově v aktivitách rozvojové spolupráce bude brán zřetel na rovnost žen a mužů i všech skupin obyvatelstva, na řádnou demokratickou správu věcí veřejných a na ochranu klimatu.

CÍLE A VÝSTUPY:

I. Zemědělství a rozvoj venkova

Zvýšení zemědělské produktivity a diverzity, stabilizace venkovského obyvatelstva, jeho ekonomické prosperity i sociální situace. Podíl na snižování chronické chudoby a na vyrovnávání rozdílů ve společnosti.

Rozvoj venkova bude vycházet ze všech tří pilířů udržitelného rozvoje (ekonomický, sociální a environmentální).

Cíle bude dosaženo skrze intenzifikaci a diverzifikaci zemědělské produkce, zavedením integrovaného faremního přístupu s provázáním rostlinné a živočišné produkce, a to s maximálním využitím faremních zdrojů, nicméně s ohledem na dostupné přírodní zdroje a zohledňující i sociální aspekty rozvoje venkova. Aktivita povedou k posilování přístupu zejm. středních a malých farmářů k produkčním zdrojům a zemědělským vstupům. Budou realizovány aktivity vedoucí ke zvýšení znalostí odolných a udržitelných zemědělských postupů, k posílení technologického rozvoje (mechanizace) hospodaření a k budování místních hodnotových řetězců zemědělské a návazné potravinové produkce. Ke zvýšení zemědělské produktivity bude přistupováno s ohledem na místní přírodní zdroje a možné dopady klimatické změny. Bude podporováno partnerství a vzájemná spolupráce mezi soukromým a státním sektorem, mezi farmáři a dalšími aktéry produkčního, zpracovatelského a obchodního řetězce, agro-businessu, finančních a poradenských služeb. Zohledňována bude potřeba posilování ekonomického postavení žen a dívek. Zároveň bude vyvíjena snaha o zkvalitnění výživy, včetně její rozmanitosti, a zlepšení stravovacích návyků těchto skupin obyvatelstva a předcházení jejich podvýživy. Dále budou podporovány také nevýrobní činnosti umožňující udržitelný rozvoj zambijského venkova. Veškeré intervence vedoucí k cíli budou klást důraz na multiplikační efekt vedoucí k možným systémovým změnám.

2.3. Opatření k dosažení cílů

Stěžejní formou pro dosažení cílů a výsledků programu je dvoustranná projektová rozvojová spolupráce, doplněná o projekty trojstranné spolupráce spolufinancované dalšími donory. Doplnkovými formami jsou technická spolupráce realizovaná v součinnosti s jinými resorty, mnohostranná rozvojová spolupráce ČR a v případě potřeby humanitární pomoc zaměřená na závažné katastrofy (sucho), příliv uprchlíků, jakož i na celkové snižování rizika katastrof a posilování připravenosti a odolnosti obyvatelstva.

V rámci dvoustranné rozvojové spolupráce bude program naplňován zejména prostřednictvím rozvojových projektů cílených na zvyšování kapacit partnerů a příjemců, zahrnující přenos know-how, technologií a investičních celků. Tyto projekty budou realizovány na základě projektových námětů předložených dle Metodiky zahraniční rozvojové spolupráce s ohledem na zacílení programu, a to skrze dotace, veřejné zakázky, rozpočtová opatření a případně i peněžní dary místním subjektům v partnerské zemi. Dalším nástrojem jsou pak tzv. malé lokální projekty (MLP) realizované přímo při zastupitelském úřadu (ZÚ) ČR, které umožňují menší, přesně cílené rozvojové aktivity, nejlépe v souladu se zaměřením programu. Využívány budou rovněž nové finanční nástroje, studie proveditelnosti, podnikatelská partnerství rozvojového či investičního charakteru a projekty podpory obchodu (Aid for Trade). Přímou vazbu na stanovené prioritní oblasti rozvojové spolupráce tohoto programu bude mít i vysílání expertů do Zambie a studijní návštěvy pracovníků zambijské státní správy a samosprávy v ČR, které budou zaměřené na přenos know-how. Vedle toho budou využívány synergie s dalšími nástroji technické spolupráce, jako je poskytování stipendií a program Posilování kapacit veřejných vysokých škol v rozvojových zemích.

2.4. Koordinace ČR s dalšími dárci

Česká republika bude v souladu s globálními zásadami o efektivnosti pomoci a v duchu kontinuity svého dosavadního přístupu usilovat o koordinaci svých aktivit s ostatními dárci v tematických oblastech svého prioritního zájmu dle Strategie ZRS ČR.

V uplynulém období nebyla Česká republika přímo zapojena do této koordinace. Hlavním důvodem byla nepřítomnost zastupitelského úřadu v zemi. Od roku 2017 však je Česká republika rezidentně zastoupena v hlavním městě Zambie a stává se tak součástí donorské komunity přímo v místě, což jí umožňuje přímý, věcný a pracovní-strategický kontakt s ostatními zahraničními partnery bilaterálními i multilaterálními. Česká republika, zejm. prostřednictvím zastupitelského úřadu ČR v Lusace, tak usiluje o koordinaci a možné synergie s ostatními dárci v oblastech a prioritách oboustranného zájmu.

Základním programovým dokumentem pro koordinaci dárců v zemi byla dosud tzv. Joint Assistance Strategy, jejímiž signatáři jsou Dánsko, Finsko, Japonsko, Kanada, Německo, Nizozemí, Norsko, Švédsko, rozvojové agentury Irska (Irish Aid), USA (USAID) a Velké Británie (DFID), dále EU, agentury OSN, Mezinárodní měnový fond a Světová banka. S těmito zeměmi a mezinárodními organizacemi může

ČR v zemi rozvinout spolupráci dle příslušného tematického zaměření.

Česká republika vyhledává možnosti spolupráce s EU, vč. zapojení do společného programování. V rámci 11. Evropského rozvojového fondu (EDF) se EU koncentruje na sektor energetiky, zemědělství a na projekty podporující řádnou správu a dobré vládnutí.

ČR bude s EU a dalšími donory spolupracovat v souladu s vlastními zahraničněpolitickými prioritami i kapacitami a v duchu principů efektivnosti a harmonizace pomoci i vzájemné odpovědnosti mezi donory a zambijskou vládou.

3. PODMÍNKY REALIZACE PROGRAMU SPOLUPRÁCE

3.1. Podmínky realizace v zemi

Podmínky realizace rozvojové spolupráce České republiky v Zambii upravuje Memorandum o porozumění na dobu 2018–2023 mezi Ministerstvem zahraničních věcí České republiky a Ministerstvem zemědělství Zambie. Zambijská strana se v Memorandu zavazuje:

- usnadnit spolupráci zambijských orgánů na národní, regionální a místní úrovni pro všechny projekty realizované v rámci tohoto programu;
- usnadnit spolupráci při získávání všech příslušných dokumentů a povolení (včetně víz a pracovních povolení pro zaměstnance ČRA, mezinárodní odborníky a pracovníky českých realizátorů) umožňujících hladké provádění projektů v rámci této spolupráce.

3.2. Monitoring a evaluace

Monitorování projektů a evaluace naplňování programu jsou základními předpoklady pro průběžné informování všech aktérů o průběhu a výsledcích spolupráce v potřebné míře i kvalitě. Tyto procesy se budou řídit ustanoveními obsaženými ve Strategii ZRS ČR a v Metodice zahraniční rozvojové spolupráce. Výsledky monitorování a zejména ex-post evaluací budou zásadním podkladem pro komplexní vyhodnocení rozvojových aktivit, pro rozhodování o další spolupráci se Zambií na strategické, programové i projektové úrovni a pro následný komplexní systém řízení, který bude výsledky vázat na strategické cíle.

Při průběžném monitorování a vyhodnocování rozvojových aktivit stanovených tímto programem bude uplatňován postup zaměřený na výsledky (tzv. result-based monitoring), takže výstupy a cíle jednotlivých projektů budou sledovány jako prostředek pro efektivnější řízení a flexibilní nastavení potřebných změn dle měnících se podmínek realizace a nabytých zkušeností (ve smyslu „learning by doing“). Monitorování rozvojových aktivit ČR v zemi bude prováděno pracovníky zastupitelského úřadu ČR v Lusace a pracovníky ČRA ve vzájemné koordinaci. ČR bude usilovat o společné monitorovací mise se zambijskými úřady, realizátory a partnery rozvojových aktivit. Výstupem budou monitorovací zprávy, které budou zpracovatelem zaslány na MZV (ORS) a sdíleny dále mezi ČRA, ZÚ a zambijskými úřady. Budou také sloužit jako podklady k následným evaluacím. Pro monitoring naplňování programu budou v dvouletém cyklu revidovány hodnoty indikátorů výstupů a cílů programu dle zdrojů ověření dat (především ze strany partnerských zambijských úřadů).

Předmětem evaluací bude posuzování dlouhodobých dopadů a přínosů rozvojových intervencí v Zambii dle mezinárodně standardizované metodiky OECD a se zaměřením na jednotlivé tematické oblasti definované ve Strategii ZRS ČR relevantní pro tento program. Vyhodnocováno bude v tomto kontextu rovněž vztahování výsledků k naplňování Cílů udržitelného rozvoje (SDGs) pojmenovaných v tomto programu. Posuzováno bude také geografické, resp. regionální zacílení programu. ČR bude usilovat o zapojování a posilování zambijských evaluačních kapacit.

V průběhu každého roku implementace tohoto programu se uskuteční na MZV jedna až dvě konzultace mezi MZV, ČRA a popř. dalšími relevantními implementátory programu, jejichž cílem bude průběžný konsensus nad naplňováním programu a jeho očekávaných výsledků a včasná reakce na případné zásadní problémy.

Ve střednědobém horizontu je možno provést adaptaci programu tak, aby co nejlépe reagoval na potřeby zambijské strany a maximálním způsobem zohlednil výsledky evaluací a jejich doporučení.

Před uplynutím platnosti programu vypracuje ZÚ a ČRA ve vzájemné součinnosti a dle gesce jednotlivých rozvojových intervencí pro MZV celkovou zprávu s popisem a vyhodnocením výsledků s analýzou dopadů. Zpráva bude obsahovat odůvodnění v případech, kde nebylo stanovených cílů a výstupů dosaženo. Zároveň pojedná o tom, které nástroje se osvědčily a které ne. Zpráva bude důležitým podkladem pro závěrečné vyhodnocení programu a pro rozhodnutí o další spolupráci se Zambií.

3.3. Řízení rizik a zvyšování udržitelnosti

Řízení rizik je prováděno v souladu se Strategií ZRS ČR. Zásadním podkladem je strategická i projektová Analýza rizik provádění zahraniční rozvojové spolupráce ČR v Zambii, vč. výčtu nástrojů pro řízení rizik. Rizika i nástroje a opatření k jejich předcházení budou pravidelně monitorovány.

Udržitelnost rozvojové spolupráce a výsledků realizovaných projektů je jedním ze základních cílů naplňování ZRS. Zvyšování udržitelnosti pak je důležitým měřítkem úspěšného partnerského rozvojového působení v zemi. K zvyšování udržitelnosti bude sloužit efektivní projektové řízení v jednotlivých fázích projektového cyklu i vyhodnocování rizik. V návaznosti na ustanovení ve Strategii ZRS ČR je důraz kladen na kvalitní *identifikaci* rozvojových potřeb země v souladu s příslušnými strategiemi zambijské vlády a dále na realizaci cílů a aktivit vedoucích k jejich naplnění dle stanovených pravidel.

Předpokladem je důkladná analýza účastníků a místních podmínek rozvojových aktivit a rovněž relevantní a kvalitní vstupní data. V rámci *formulace* projektů bude v této souvislosti kladen důraz rovněž na kvalitně připravenou *strategii odchodu*. Důležitým prvkem pak je také co nejvyšší míra *zapojení místních partnerů do procesu přípravy a rozhodování* o projektech, se kterou pak souvisí následné sdílení *vlastnictví výsledků* rozvojových aktivit podpořené pečlivým a transparentním *předáním projektu* včetně řádného zaškolení příjemců. Důležitým faktorem je spolupráce a komunikace realizátora s partnery v rámci předávání znalostí, školení aj. Podstatným faktorem, vedoucím k žádoucím synergickým rozvojovým dopadům, je *koordinace* s ostatními dárci a realizátory v dané lokalitě i vzájemná součinnost aktérů v rámci ZRS ČR. Důraz bude kladen na posilování kontrolních mechanismů a závaznosti implementace doporučení vzešlých z evaluací ve strategických dokumentech ZRS.

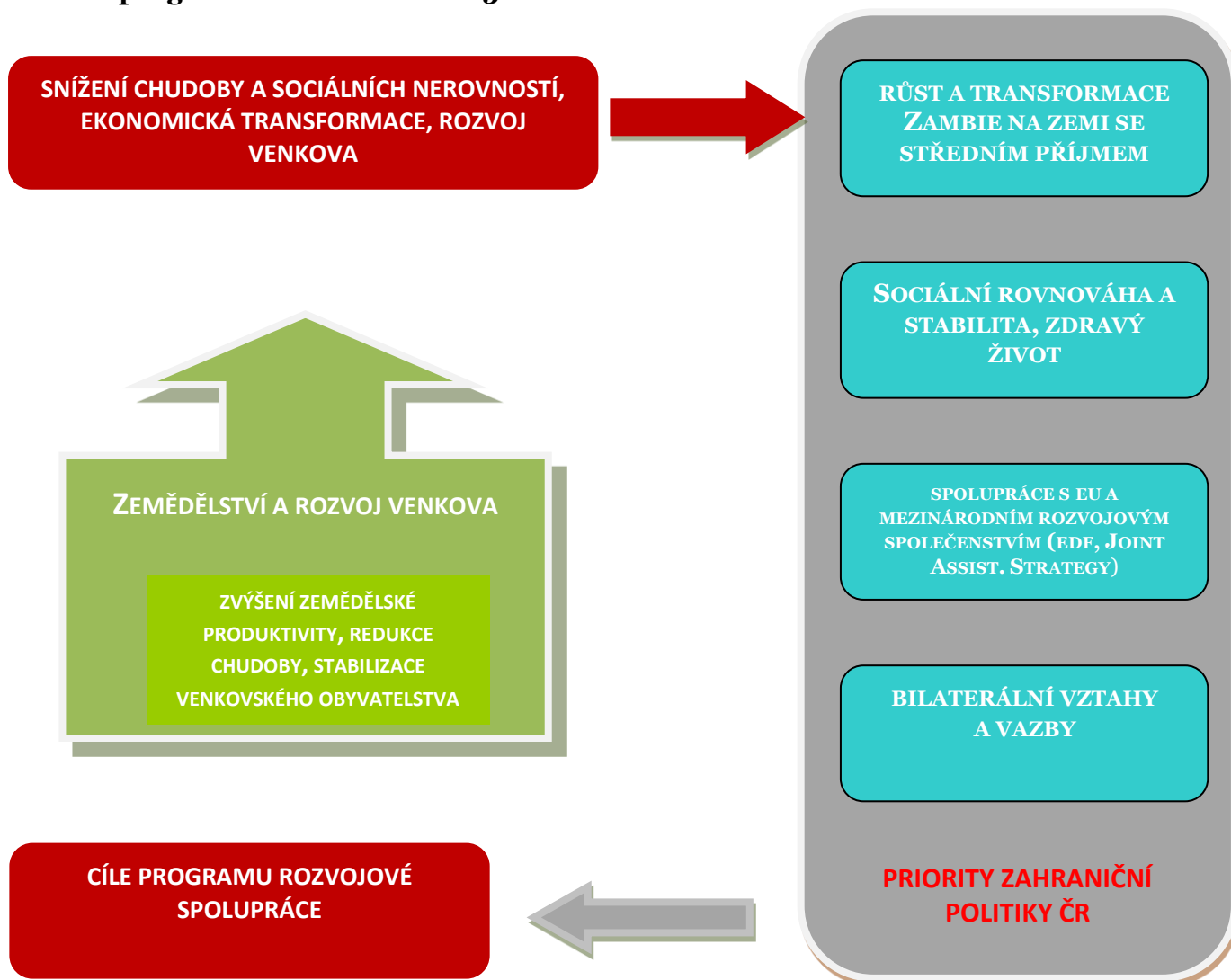
3.4. Platnost a aktualizace programu

Tento program rozvojové spolupráce České republiky se Zambií byl uzavřen na období 2018–2023. Jeho naplňování bude průběžně vyhodnocováno v souladu se Strategií zahraniční rozvojové spolupráce ČR na období 2018–2030 a každoročními plány monitoringu a evaluací tak, aby tato vyhodnocování sloužila k případnému zpřesnění plánu, bude-li to potřebné a vhodné. Nejpozději v roce 2023 bude provedeno komplexní vyhodnocení programu, na základě kterého bude rozhodnuto o další spolupráci.

4. PŘÍLOHY

4.1. Schéma programu

Zambie program ZRS ČR 2018-2023

4.2. Results Matrix – Zambia (2018–2023)

Priority Areas of Sustainable Development	Results	Indicators Baseline and Target
Agriculture and Rural Development	Outcome 1: Increase agricultural productivity and incomes of small-scale food producers, in particular family farmers and women, through the implementation of resilient and sustainable agricultural practices (SDG Targets 2.3, 2.4) Output 1.1.: Strengthened access of small-scale food producers to productive resources and agricultural inputs Output 1.2.: Increased access and use of effective agricultural extension and financial services, markets and opportunities for value addition Output 1.3.: Ensured sustainable food production systems	Volume of production per labour unit by classes of farming Share (%) of the target population with acceptable Food Consumption Score (FCP) 1.1. Share of farmers with access to agricultural inputs 1.2. Share of farmers benefiting from support provided by agricultural extension and financial services 1.3. Percentage of agricultural area under sustainable agricultural practices

4.3. Seznam zkratek

ACHM	Africké centrum pro holistický management (African Centre for Holistic Management)
CPI	index vnímání korupce (Corruption Perceptions Index)
ČRA	Česká rozvojová agentura
DAC	Výbor pro rozvojovou pomoc (Development Assistance Committee)
DFID	Britská rozvojová agentura (Department for International Development)
EDF	Evropský rozvojový fond (European Development Fund)
EU	Evropská unie
HDI	index lidského rozvoje (Human Development Index)
HDP	hrubý domácí produkt
HND	hrubý národní důchod
IMF	Mezinárodní měnový fond (International Monetary Fund)
LDCs	nejméně rozvinuté země (Least Developed Countries)
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí
NDP	Národní rozvojový plán Zambie (National Development Plan)
ODA	oficiální rozvojová pomoc (Official Development Assistance)
OECD	Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (Organisation for Economic Cooperation and Development)
ORS	Odbor rozvojové spolupráce a humanitární pomoci MZV ČR
SDGs	Cíle udržitelného rozvoje (Sustainable Development Goals)
USAID	Rozvojová agentura USA (U. S. Agency for International Development)
ZRS	zahraniční rozvojová spolupráce
ZÚ	zastupitelský úřad